

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

1088

F

80

478664.

H E T

MW 1008
F80

NIEUW VERMAKELIJK
NEDERDUITSCH

SPEL-EN LEESBOEK,

D O O R

J. VAN BEMMELN,

KOST-SCHOOLHOUDER TE
LEIJDEN.

Gevolgd naar de Spelling van den Hoogleraar
M. SIJGENBEEK.

TIENDE DRUK.

Te 's HERTOGENBOSCH,

Bij E. LION, Boekdrukker en Boekver-
kooper in de Kerkstraat. 1810

48874

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

100 St. George Street, Toronto, Ontario

Acquired from the University of Toronto

1950

WAARDE LANDGENOTEN!

*Schoon het waar zij, dat 'er ten dienste onzer
Nederlandsche Jeugd een en ander Spel- en Lees-
boek in het licht gebracht is, zal nogtans iedereen
moeten bekennen, dat dezelyen van dat algemeen
nut niet zijn, als men wel wenschen zou; want
hoewel men 'er heeft, die tot vermaak met eenige
plaatjes versierd zijn; kunnen dezelyen echter om
hunne kostbaarheid niet ten platte lande, of in
de gemeene scholen, gebruikt worden; daarenboven
zijn de meesten, en vooral de oude Schoolboeken,
met eene meenigte spel- en taal fouten vervuld,
het geen voor de Jeugd in het leeren onzer Moe-
derspraak hoogst nadeelig is. Hier bij komt nog,
dat men, door een enkele lijst van woorden, zon-
der daar van eenige toepassing op het lezen zelfs
te maken, het leeren der kinderen zeer verdrietig
maakt; daar zij dus dikwijls eene lange reeks van*

A * *

tijd met spellen door brengen, zonder te bemerken waartoe hun zulks bij vervolg dienstig is. Te meer, zoo is ook deze lijst van weinig nut, wijl zij meestal uit niet meer dan twee deelen der rede bestaat, namelijk, uit zelfstandige naam- en werkwoorden; terwijl de andere zeven deelen der rede achtergelaten worden; hier door moeten de Kinderen; aan het lezen beginnende, natuurlijk bijna bij elk woord blijven steken, om dat zij die te voren nooit gespeld hebben. Hierom heb ik getracht deze hinderpalen uit den weg te ruimen, en eene handwijze uitgedacht, welke, voor zoo verre mij bekend is, tot hier toe door niemand is voorgesteld, en die zoo ik mij vlei den kortsten en besten weg aan de hand geeft.

Ik heb dan iedere lijst van woorden in verscheidene lesfen verdeeld, en onder elk derzelven eene leesoefening gevoegd, bestaande uit dezelve woorden, als 'er in de bovenstaande les gespeld zijn; op dat zij nu het geene zij gespeld hebben zouden kunnen lezen, waar door derhalve de verdrietigheid gedurig weggenomen wordt, en zij steeds aangemoedigd worden door de aangename toepassing eener andersins verariëtige lijst van op elkander volgende woorden, en daar door in staat gesteld zijn, om bij elke les huune eigene vorderingen te ontdekken.

Dan, men zal mij misschien tegenwerpen, dat een kind van drie of vier jaren, bij het spellen der eerste les, onmogelijk in staat is, om die terstond daar op te lezen. Ik stem dit gaarne toe; doch men moet wel in 't oog houden, dat het spoedig lezen niet zoo zeer verkregen wordt, door het spellen van een groot aantal woorden, als wel door die welke men spelt, diep in 't geheugen te prenten. Het zal dan de plicht van ieder Meester zijn, de Kinderen, de zelfde les zoo lang te doen herhalen, tot dat zij in staat zullen zijn, die tamelijk snel te lezen: en dus van les tot les voortgaande, twijffel ik niet of zij zullen binnen korten tijd groote vorderingen maken.

Verder heb ik de leesöefeningen naar den aard en de vatbaarheid der Kinderen geschikt, en achter dezelve nog eene lijst van woorden gevoegd, ter vordoeping van hen, die zouden meenen, dat de Kinderen in het spellen nog niet genoeg bedreven waren.

Romeinſche A B C.

A B C D E F G H I J K L
 M N O P Q R S T U V W
 X I J Z.

a b c d e f g h i j k l m n o
 p q r ſ t u v w x i j z.

a q w c g i r d o n u z p x k
 k s v b m j f e t i j h.

Curciſſche A B C.

A B C D E F G H I J K
 L M N O P Q R S T U V
 W X Y Z.

a b c d e f g h i j k l m n o
 p q r ſ s t u v w x i j z.

r b i m n c q i j d g h u v k s
 o f l e t j w a p z x.

Schrift A. B. C.

A B C D E F G H I J K L M N
O P Q R S T U V W X Y Z.

a b c d e f g h i j k l m n
o p q r s t u v w x y z.
l d o r z c p b q x k n h m
y f r a r i c m o u g j.

Duitsche A B C.

A B C D E F G H I J K L M N
O P Q R S T U V W X Y Z.

a b c d e f g h i j k l m n
o p q r z s t u v w x y z.
a g n o q z h w m t y i b
g p r k x l b e d c z f u.

Gröote A B C.

A B C D E F G
 H I K L M N O
 P Q R S T U V
 W X Y Z.

a b c d e f g h i j
 k l m n o p q r s
 t u v w x y z.

a b c d e f g h i j
 k l m n o p q r s
 t u v w x y z.

I. L E S.

*Deze Lettergrepen worden met de lippen
uitgesproken.*

Ba,	Be,	Bi,	Bo,	Bu.
Fa,	Fe,	Fi,	Fo,	Fu.
Ma,	Me,	Mi,	Mo,	Mu.
Pa,	Pe,	Pi,	Po,	Pu.
Wa,	We,	Wi,	Wo,	Wu.
Ba,	Fa,	Ma,	Pa,	Wa.
Ab,	Eb,	Ib,	Ob,	Ub.
Af,	Ef,	If,	Of,	Uf.
Am,	Em,	Im,	Om,	Um.

II. L E S.

*Deze Lettergrepen worden met de tong
uitgesproken.*

Da,	De,	Di,	Do,	Du.
La,	Le,	Li,	Lo,	Lu.
Na,	Ne,	Ni,	No,	Nu.
Ta,	Te,	Ti,	To,	Tu.
Da,	La,	Na,	Ta.	
Ad,	Ed,	Id,	Od,	Ud.
Al,	El,	Il,	Ol,	Ul.
An,	En,	In.	On,	On.

III. L E S.

*Deze Lettergrepen spreekt men met de
tanden en tong uit.*

Ra,	Re,	Ri,	Ro,	Ru.
Sa,	Se,	Si,	So,	Su.
Scha,	Sche,	Schi,	Scho,	Schu.
Ra,	Sa,	Scha,		
Ar,	Er,	Ir,	Or,	Uu.
As,	Es,	Is,	Os,	Us.
Asch,	Esch,	Isch,	Osch,	Usch.

IV. L E S.

Deze Lettergrepen spreekt men met de keel uit.

Ha,	He,	Hi,	Ho,	Hu.
Ga,	Ge,	Gi,	Go,	Gu.
Cha,	Che,	Chi,	Cho,	Chu.
Ka,	Ke,	Ki,	Ko,	Ku.
Ha,	Ga,	Cha	Ka.	
Ach,	Ech,	Ich,	Och,	Uch.
Ak,	Ek,	Ik,	Ok,	Uk.

[II]

V. L E S.

Deze Lettergrepen worden met den gebelen mond uitgesproken.

Sta,	Ste,	Sti,	Sto,	Stu.
Xa,	Xe,	Xi,	Xo,	Xu.
Sta,	Xa.			
Ast,	Est,	Ist,	Ost,	Ust.
Ax	Ex,	Ix,	Ox,	Ux.

VI. L E S.

Deze Lettergrepen bevatten verlengde en dubbele klanken.

Aam,	Aan,	Aar,	Aas,	Aat.
Aauw,	Eeuw,	Ieuw,	Ouw.	
Bei,	Dei,	Fei,	Gei,	Hei.
Eim,	Ein.	Eir,	Eis,	Eit.
Iem,	Ien,	Ier,	Ies,	Iet.
Oom,	Oon,	Oor,	Oos,	Oot.
Oe,	Ooi,	Uur,	Ur.	

VIL. L E S

Woorden van eene Lettergreep.

Gij.	Ik.	Om.
Bal.	Of.	Te.
Een.	Uw.	Het.
Jan.	Dan.	Mijn.
Tol.	Boek.	Nog.
Van.	Hou.	Wijs.
Wel.	Koos.	Zijn.
Meer.	Neen.	Maar.
Niet.	Veel.	Spel.
Houdt.	Zweep.	Vroeg.

Wel Jan! houdt gij niet meer van den tol, bal of zweep, dan van uw boek? Neen Koos! ik hou wel veel van het spel; maar nog meer van mijn boek, om vroeg wijs te zijn.

VIII. L. E. S.

De.	Ai.	U.
In.	Gij.	Ik.
Is,	Mij.	Zoo.
Na.	Uw.	Ben.
Zij.	Ze.	Van.
Een.	Dat.	Kat.
Hap.	Kom.	Ook.
Kijk.	Geef.	Jan.
Daar.	Hier.	Wel.
Muis.	Knip	Zie.
Piet.	Poot.	Raak.
Poes.	Denkt.	Veel.
Loopt.	Krabt.	Houdt.

Kijk, kijk, Piet! de Poes loopt de Muis na hap, daar is zij in de knip. Poes! Poes! kom hier, geef mij uw' poot. Ai! ai, zij krabt mij; denkt gij dat ik ook een muis ben; zoo Jan, dat is raak, ik zie wel dat de Kat veel van u houdt.

IX. L E S.

Of.	Da.	Ha.
Op.	Is.	Dan.
Uw.	Je.	Dat.
Kom.	Nu.	Nog.
Baas.	Met.	Drie.
Dans.	Zit.	Heen.
Eens.	Daar.	Poot.
Hier.	Mooi.	Twee.
Hond.	Stuk.	Vier.
Voor.	Brood.	Braaf.
Del.	Krijg.	Loopt.
Frisch.	Zweep.	Schurk

Del! Del! kom hier Hond, dans eens voor uw
 Baas, frisch op! of je krijgt met de zweep. Daar
 is een stuk brood, zit nu mooi op, mooi dan,
 een, twee, drie, vier, een poot! nog een poot, ha!
 dat is braaf Del! O daar loopt de schurk heen!

X. L E S.

Het.	Al.	Al.
Jan.	Sijs.	Hen.
Kijk.	Hoe.	Ook.
Wel.	Men.	Uil.
Zot.	Musch,	Duif.
Zijt.	Uit.	Eend.
Zie.	Wat.	Gans.
Eens.	Baas.	Haan.
Eerst.	Kneu.	Haalt.
Keep.	Maar.	Want.
Koos.	Meer.	Weet.
Kruk.	Mees.	Groot.
Laat.	Mool.	Ruim.
Niet.	Vink.	Paauw.
Ziet.	Haalt.	Zwaan.
Kraai.	Vriend.	Spreeuw.

Zie zoo Koos, laat gij daar een kraai op de kruk?

Wel Jan, zijt gij niet wijs? ziet gij niet dat het een Keep is? kijk eens, dat is eerst een baas, hoe mooi haalt hij uit; niet waar? ja, zeer mooi. Maar zegt mij eens, vriend Jan, wat laat men nog meer op de kruk? een Sijs, Musch, Vink, Mees, Kneu, maar geen Spreeuw, Uil, Duif, Hen, Haan, Paauw, Gans, Eend of Zwaan.

Ja, zoo wijs ben ik ook, Koos! want een Zwaan is ruim zoo groot als gij zijt.

XI. L. E. S.

Aap.	Er.	Hoe.
Het.	Of	Kat.
Met.	Os.	Mol.
Vos.	Bok.	Rot.
Beer.	Koe.	Gaat.
Dier.	Lam.	Geit.
Hert.	Wie.	Goed.
Wolf.	Zijn.	Hond.
Zelf.	Niet.	Huis.
Zulk.	Veld.	Kalf.
Bosch.	Wist	Muis.
Leeft.	Paard.	Piep.
Leeuw.	Niets.	Zwijn.
Wreed.	stier.	Zegt.
Slang.	Mool.	Waart
Braaf.	Schaap.	Schreeuwt.

Weet gij wel wat een leeuw is Koos? ó dat is zulk een wreed dier! hij leeft in het bosch met den beer, wolf, slang, hert, aap en vos. Maar wie zijn 'er op het veld, Koos?

Wel of ik dat niet wist: de os, stier, koe het peard kalf, schaap, lam, de bok, het zwijn en de. Dat gaat goed Koos. En wie in huis? (mol. De hond, kat, rot en muis.

Hoe zegt de muis Koos? (piep! piept

Wel de muis zegt niets: zij schreeuwt maar. Dat is braaf Koos, gij piept daar zoo moei, als of gij zelf een muis waart.

XII. L E S.

Om.	Ja.	Uw.
Op.	Nu.	Rog.
Aal.	Bot.	Uit.
Ken.	Mijn	Zes.
Wed.	Elft.	Zijt.
Baars.	Hein.	Kwijt.
Blei.	Leng.	Maat.
Duit.	Weer.	Lust.
Meer.	Post.	Tien.
Bloed.	Zalm.	Twee.
Neen.	Mars.	Sleep.
Noem.	Beurt.	Sprot.
Acht.	Griet.	Steur.
Piet.	Schol.	Zeelt.
Visch	Snoek.	Huilt.
Voorn.	Kreeft.	Vriend.

Piet, ik wed om een' duit, dat ik meer visch ken dan gij.

Ik wed van neen, Hein, om al wat gij wilt noem maar eens op als gij lust hebt. Kom aan, geeft acht baas: aal, baars, blei, voorn, post, snoek, zeelt en steur.

Is dat al, Piet, hebt gij niet meer in uw mars?

Neen, Hein, dat is het al.

Nu mijn beurt: zalm, tong, elft, leng, rog, schol, bot, kreeft, griet, sprot. Gij acht, en ik tien, Piet, dat is twee meer, vriend, gij zijt het kwijt, uw duit, maat, sleep uit! sleep uit! wel man lief! hoe, wat is dat, huilt gij nu om uw' duit? zie daar mijn bloed! daar hebt gij hem weer.

B

L I J S T.

Woorden van eene Lettergreep.

Af	Fruit.	Knecht.
Ach.	Gast.	Knie.
Arm.	Geel.	Koets.
Asch.	Gesp.	Korf.
Balk.	Groen.	Kraag.
Bed.	Grond.	Kraai.
Berg.	Haard.	Kruk.
Blond.	Hals.	Kwast.
Broek.	Hemd.	Leem.
Brood.	Hoek.	Licht.
Douw.	Hout.	Lint.
Deur.	Hulp.	Luik.
Dorst.	Inkt.	Mast.
Drank.	Jas.	Melk.
Druif.	Juk.	Mist.
Dwars.	Jurk.	Moei.
Echt.	Kaart.	Mouw.
Ecuw.	Kalm.	Muts.
Eisch.	Kei.	Muur.
Ernst.	Kelk.	Naald.
Feil.	Kist.	Naauw.
Floers.	Klomp.	Neef.

Nieuw.	Sap.	Turf.
Olm.	Saus.	Uur.
Oogst.	Schaap.	Vaal.
Oor.	Schaats.	Vest.
Oud	Scherm.	Vlani.
Pak.	Schors.	Vleesch.
Palm.	Schulp	Vork.
Piek.	Schuur.	Vuist.
Plaats.	Slap	Wasch
Plank.	Slang.	Wei.
Pop.	Sloot.	Wieg.
Punt.	Sneeuw.	Wolk.
Rasp.	Spreeuw.	Ijs.
Reis.	Stam.	Zaal.
Rein.	Stoel.	Zak.
Reuk.	Strop.	Zark.
Room.	Tang.	Zeep.
Ruit.	Test.	Zeil.
Ruw.	Thee.	Zoom.
Rijp.	Touw.	Zwaard.
Rijst.	Tuin.	Zwerm.

Woorden van twee Leifergrepen.

Kin-ders.	Ei-gen.	U wen.
Wil-len.	On-ze.	Ter-ftond.
Hein-tje.	Ge-luk.	Toe-ftaan.
Ge-plaagd.	Wensch-te.	Vrij-dag.
Gan-fchen.	Heb-ben.	Al-les.
Moe-ten.	Klaas-je.	Be-geerd.
Lee-ren.	Ver-teld.	Va-der.
Mog-ten.	Jon-gens.	Hoe-veel.
We-zen.	Lie-ve.	Zul-len.
Mees-ter.	Gaar-ne.	Ver-voigt.
Ver-driet.	Wor-den.	Zou-den.
Vro-lijk.	Le-ven.	Snap-pen.

De Kinders die hun eigen Meester willen zijn.

Klaasje. Ach Heintje! wat verdriet het mij, dat wij zoo geplaagd worden, met den ganschen dag te moeten leeren, mogten wij ons eigen Meester maar wezen!

Heintje. Ja, Klaasje, dat geluk wenschte ik ook wel te hebben, dan zouden wij eerst regt vrolijk leven.

Vader. Wat vertelt gij toch daar lieve Jongens? Mij dunkt ik hoor u daar zoo zoet snap-pen? Ik wil u uwen wensch gaarne en wel ter-ftond toetftaan; gij hebt dus vri-heid om alles te doen wat gij begeert.

Klaasje. O Vader lief! hoeveel vermaak zullen wij in 't vervolg dan hebben!

XIV. L E S.

Ver maak.	Le-zen.	Bid-den.
Hoe pel.	Zul-len.	Ne men.
Pa let.	Ha-len.	Wil-de.
Wa-gen.	Spe len.	Klop-pen.
Krik-kers.	Zul-ke.	Kerk-je.
Trom-mel.	Vod-den.	Zin-gen.
Pagt-spel.	Mal-le.	Pre-ken.
Taats-tol.	An-der.	Stoe-len.
Snaphaan.	Lie-ver.	Men-schen,
Dam-bord.	Paard-je.	Hou-den.
Speel goed.	Koet-fier.	Mal oor.
Hee-le.	Lo pen.	Draf-je.
Ban ken.	Vol-len.	Lus-tig.

Klaasje. Kom, Heintje! nu ga ik eens gaauw mijn hoepel, palet, taatstol, knikkers, trommel, snaphaan, wagen, pagtipel, dambord, en al mijn ander speelgoed halen. — Daar is mijn heele kraam, kies maar uit wat gij wilt. Wel wat zullen wij nu spelen?

Heintje. Weg jongen, met zulke malle vodden laat ons liever paardje spelen, ik zal koetfier en gij't paard wezen. Hier paard, gij moet het bid in den mond nemen, en loopen eerst op een drafje, en dan op een vollen ren.

Klaasje. Ja knaapje, om dat gij mij gaarne instig met de zweep wilde kloppen. Neen laat ons kerkje spelen, dan zullen wij lezen, zingen bidden en preken, en die stoelen en banken voor menschen houden.

Heintje. Och loop heen, maloer! heet gij dat nu vermaak hebben?

XV. L E S.

U-ren	Kalfs vleesch.	Scho-tel.
Ge-speeld	Ge-hakt.	Ie der.
Roe pen.	Lek ker.	Vol-le.
Ko-men.	Kost-je.	Wit-te.
Ta fel.	Bes-te.	Dan-ken.
E-ten.	Mid dag.	Broe-der.
Ge loof.	De-zen	Drin ken.
Bloem kool.	Min der	Schen-ken
Peu len.	Be-dient	Be-lieft.
Boon-tjes	Zel-ven.	Mees-ter.
Peer-tjes.	Too-nen.	Hen-drik
Schoo ne.	Ze-ker	Ge-bruik.

Klaasje. Daar staat 't al twaalf uren, en wij hebben nog niets gespeeld. Zie, daar komen zij ons nu aan tafel roepen Heintje wect gij ook wat wij eten?

Heintje. Ik geloof peulen, boontjes, bloemkool en peertjes, met kalfsvlees en gehakt

Klaasje Wel zoo! wel zoo! dat is eerst een lekker kostje, beste maat! ik zal dezen middag eens toonen dat ik geen kind in de schotel ben

Heintje. En ik niet minder. —

Vader. Ha! lieve jongens, zitt gij daar? wel, gij hebt zeker nu van uw' vrijheid gebruik gemaakt, en veel vermaak gehad. Komt, neemt elk uw plaats: gij ziet hier eene schoone tafel met eten voor u staan; bedient u zelve, en daar is voor ieder een volle fles witte wijn.

Heintje. Wij danken u zeer, Vader! — Broeder Klaasje, bij eten past wel drinken, ik zal u eens schenken.

Klaasje. Als het u belieft, meester Hendrik; maar toch wat vol.

XVI. L E S 3

Ge-daan.
Va-der
Vriend-jes.
Ge-noeg.
Ver-bruid.
Glaas-je.
Ge-licht.
Be-gint.
Bloed-je.
Ar-me.

Draal-jen.
Oo-gen.
Daar-om.
Her-sens.
Bre-ken.
Ach-ter.
Sloo-ten.
Glij-den.
Voor-doen.
Dik-wijls.

Geens-zins.
Ver-zint.
Mooi-je.
Glij baan.
Dom-me.
Jo ris.
Lin-ker.
Tui-melt.
Wij-zen.
Rol-len.

Heintje. Vader lief! nu hebben wij gedaan.
Vader. Zoo vriendjes, als gij genoeg hebt, dan kunt gij weer gaan spelen.

Klaasje. Goed Vader — Wel verbruid, Hendrik, ik voel dat ik mijn glaasje te hoog heb gelicht; alles begint voor mijne oogen te draaijen, en mijn hoofd is zoo ligt als een tol.

Heintje. O Dat is niets, daarom zullen wij, in plaats van onze hersens met leren te breken, hier achter op de slooten wat gaan glijden.

Klaasje. Braaf jongen, dat verzint gij geenszins zo kwaad. Ha! hier is eene mooie glijbaan Heintje

Heintje. Och! zie dien domme Joris eens glijden met zijn linker voet vooruit. Bons daar tuimelt de arme hals al weer. Kijk, bloetje, ik zal het u eens voor doen, en wijzen hoe gij doen moet om zoo dikwijls niet op uw' neus te rollen.

XVII. L E S.

Vrees-lijk.	An-der.	Denk beeld.
Waar-lijk.	Bid-den.	Vol-gen.
Moe-der.	Ge-lei.	Ou-ders.
Kun nen	Bij-na.	Diens-tig.
Im-mers.	Stap pen	Al-tijd
Wil-len.	Ter stond.	Voor-taan.
Za men.	Schoo ne.	Hoo-ren.
Ge-lijk.	Hem den.	Ge-zien.
Hel-pen.	Aan-doen.	Ge-luk.
Ver-drink.	Waar-na.	Be-stuur.
Red-den.	We-der.	Waar-de
Mo gen	Trach-ten.	Ver-schrikt.

Klaasje. Wel vreeslijk! daar komen waatlijk
Vader en Moeder aan.

Heintje. Dat is goed, wij kunnen immers doen
wat wij willen? kom aan, glijden wij zamen
te gelijk.

Klaasje. Ach! ach! daar breekt het ijs. Help! help!
Vader lief! ik verdrink! help! help! ik zink al!

Vader. O Mij! O Mij! wat is daar te doen?
Hier! hier! reikt mij de hand maar toe, ik zal u
trachten te redden. — Daar zijn ze 'er beide uit!

Klaasje. Ach! ach! wat zijn wij verschrikt!
Wij bidden u, lieve Vader! gelei ons naar huis,
wij zijn bijna dood.

Vader. Stappen wij dan maar wat hart aan Moe-
der zal u terstond schoone hemden aandoen, waar
na gij weder uw eigen denkbeeld volgen kunt.

Heintje. O Neen lieve Ouders! de vrijheid is
ons niet dienstig, wij willen voortaan altijd naar
u hooren; want wij hebben nu gezien welk een
geluk het is, onder het bestuur van zijne waarde
Ouders te mogen zijn.

XVIII. L E S.

Vol-gen.
Ou-ders.
Op-recht.
Be-rouw.
Be-toond.
Mee-nen.
Har-te.
Be-veelt.
Be-grijpt.
He-den.
On-heil.
Ge-vaar.

Zij-ner.
Voort-spruit.
Al-leen.
U-wen.
Nut-loos.
Be-steen.
Ge-twist.
Gul-zig.
Ge-toond.
Ro-mers.
Ge-bruikt.
Won-der.

Ver-acht.
Zel-ven.
Oe-ver.
Ver-derf.
Ge-bragt.
Schepper.
Be-waard.
Plaat-se.
Guns-tig.
Red-ding.
Schik-te.
Tij-dig.

Vader. Ja, dat komt 'er van, als men zijn eigen hoofd wil volgen, en den goeden raad zijner Ouders veracht; maar is dit nu een oprecht berouw dat gij ons betoont?

Klaasje. Ja, Vader lief! wij meenen het van harte; wij bidden u, dat gij ons weder beveelt, wat wij doen of laten moeten.

Vader. Zoo begrijpt gij heden wat onheil en gevaar 'er al uit uwe vrijheid voortspuit; want niet alleen hebt gij uwen tijd nutloos besteed, om het spel getwist; u aan tafel in het eten gulzig betoond; den wijn met volle romers gebruikt, maar u zelve op den oever des verderfs gebragt, waar van gij door uwen Schepper, (die mij ô wonder! daar ter plaatse nog tijdig tot uwe redding schikte) zoo gunstig bewaard zijt.

L I J S T.

Woorden van twee Lettergrepen.

Aar-de.	Err-mer.	Juf-vrouw.
Arm-ring.	Fluit-je.	Ka-toen.
Bad-stoof.	Flu-weel.	Keu-ken.
Be-zem.	Ge-vel.	Keurs-lijf.
Blaas-balk.	Gor-gel.	Koop-man.
Bloe-mist.	Gren-del.	Kruik-je.
Braad pan.	Gru-wel.	Lan-taarn.
Brou-wer.	Hooi-vork.	Louw-rier.
Ce-der.	Haar-vlecht.	Leeuw-rik.
Cir-kel.	Hand-schoen.	Le-lij.
Ci-troen.	Hans-worst.	Luis-ter.
Dans-sen.	Heu-vel.	Maal-tijd.
Die-naar.	Ho-nig.	Meeu-wen.
Drink-glas.	Huis raad.	Naai-werk.
Dwaal-geest.	In-breuk.	Neus-doek.
Eet-zaal.	Jeu-ken.	O-lijf.

Oog-merk.	Sleep-touw.	Wa fel.
Op-schrift.	Smij-ten.	Wasch-kaart.
Ou-wel.	Snui-ten.	Wei-den.
O-ver.	Spoel-kom.	Woel-geest.
Pa-pier.	Sui-ker.	Wijn gaard.
Per-zik.	Thee-pot.	Ij-pen.
Pot-lood.	Timp-jes.	Ijl-heid.
Pij-laar.	Tra-lie.	Ijs-plank.
Rei-ger.	Uit-gang.	Za-del.
Roep-stem.	Uur-werk.	Zo-de.
Rui-ker.	Veng-ster.	Zout-vat.
Scha-duw.	Vier-hoek	Zus-ter.
Schoor-steen.	Vink-touw	Zu ring.
Schrob-ber.	Voor-huis.	Zwa-luw.
Schuim-spaan.	Vuur-mand.	Zwees-rik.
Ser vet.	Waai-jer.	Zwij gen.
Scha-len.	Win-kel	Zij-worm.

XIX. L E S.

Woorden van drie Lettergrepen.

Cor-ne-lis.

Wan-de-ling.

Bui-ten-plaats.

Jan-ne-man.

Ge-zel-schap.

Voor-ze-ker.

Bloem-per-ken.

Bij-zon-der.

Be-gie-ten.

Om-ispit-ten.

Ge-noe-gen.

Lief-heb-ber.

Heer-lij-ke.

Ge-luk-kig.

Ver-ge-noegd.

Aan-wij-zen.

Er-we-ten.

Por-se-lein.

Krop-sa-la.

En-di-vie.

Sel-le-rij.

Kom-kom-mer.

Pim-per-nel.

Ra-dij-zen.

Snij-boon-en.

Wor-te-len.

Zoo Cornelis, al zoo vroeg op de bouten? waar is toch de wandeling zoo naar toe?

Naar mijne buitenplaats, Janne-man! Ik moet de bloemperken begieten, en den grond wat om-spitten. Wilt gij mij gezelschap houden?

Ja, met veel genoegen; want ik ben een bijzonder liefhebber van het buiten-leven; ik geloof voorzeker dat 'er niemand zoo gelukkig leeft, als de tuinlui en de boeren.

Hier zijt gij 'er al.

Ó Wat is dat een heerlijke Buitenplaats!

Wilt ik u eens aanwijzen, wat hier al groeit? Daar staan erweten, porselein, kropfala, endivie, sellerij, pimpernel, radijzen, komkommers, snijboonen en wortelen.

Tui-nier-tie.	Sui-ker-peer.
Voor-treflijk.	Op-ge haald.
Aal-bes-sen.	Vrucht-boom men.
Kruis-bes-sen.	Knapker-sen.
Per-zi-ken.	Ap-pel boom.
An-de-re.	On-be-schaamd.
Aar-di-ge.	Pe-ren-boom.
Knol-le-boer.	Lek-ke-re.
Ka-me-raad.	Gul-zig-heid.
Af pluk-ken.	Moer-bel-jen.
Kos-telijk.	Kas-tan-jen.
A-bri-koos.	Fram-boozen.
Druiven-tros.	Me-loe-nen.
Broel-bak-ken.	Mo-rel-len.

Ja Tuiniertje, dat is voortreflijk schoon; maar ik was veel liever daar zoo wat aalbesen, perziken, kruisbesen, knapkersen, of andere lekkere vruchten te eten waren.

Kom, volg mij dan maar, aardige knolleboer! hier kunt gij zoo veel afplukken, als gij lust, maar gij moogt niets in uw' zak steeken.

Wel, neen, kameraad! zulk een gulzigaard ben ik niet, en héop nooit zoo onbeschaamd te zijn. — Ha! welke heerlijke risten! zij doen mij de tande wateren.

Daar hebt gij nog een druiventros, een abrikoos en suikerpeer.

Zie zoo, nu heb ik mijn hart eens regt opgehaald.

Nu zal ik u verder de vruchtboomen aanwijzen: hier staat een appelboom, daar een perenboom en aan dien groeijen lekkere moerbeijen; aan dezen kastanjes, ginder ziet gij morellen daar framboozen, en in deze broeibakken zijn meloenen.

Schit te-ren
Pur-pe-re.
Kleu-ren.
Lief-tijke.
Be koor-lijk
Re-non-kel.
Hij-a-cint,
An-je-lier.
Pas-sie-bloem
Ha-ne-kam.
Vi-ool-tje.

Dui zend-schoon.
Da-mast bloem.
Le-lij en.
Gouds-bloe-men.
Pa pa-vers.
Pis-fe-bed.
A-ke-lig.
We-der-om
Dui-zend-been.
Ont-zag-lijk.
Le-lij-ker.

Ha! daar komen wij bij de bloemen! ó Wat schitteren mij die purpere kleuren in de oogen, en wat een lieflijke geur is hier.

Ja, mantje! 't is hier zo bekoorlijk als gij 't ergens vinden zult. Zie, daar staan de renonkel, pas-sie-blom, hanekam, viooltje, duizendschoon, en zonnebloem en hier zijn lelijen, goudsbloemen en papavers.

Ach, Cornelis! help! help! wat ben ik ontsteld! Kijk eens, wat voor een akelig dier loopt 'r op mijne mouw? Er gaat een grilling van over mijn lijf.

Dat is een pissebed: houd uwe hand eens op.

ó Neen! neen! ik ben veel te bang: ik zou het niet doen, al gaaf gij mij nog zoo veel geld.

Gij moet niet bang zijn: zie daar ik zal ze op de mijne nemen, en gij zult zien; dat het dier-tje mij geen kwaad hoegenaamd, zal doen.

He! nu is zij dood! geef ze mij nu maar. ó Daan wordt zij wederom levend! zij heeft zich zoo maar gehouden. Smijt weg! smijt weg! dat lelijk dier

Kijk, Janneman! daar loopt er weer een ander beest: dat is een duizendbeen.

Wel ontzaglijk, wat al pooten, dat dier is nog veel lelijker dan het andere.

XXII. L E S.

Haag-dis-sen.
 Kik-vorsch-jes.
 Bor-re-kikt.
 Sprink-ha nen.
 Aard-wor-men.
 Plant-lui-zen.
 Zij-wor-men.
 Tor re-tjes.
 Rom bou-ten.
 Juf-fer-tjes.

Ka-pel-len.
 Ge-spik-keld.
 Goud-haan-tjes.
 Zuig-mam-men.
 Ooi-je-vaar.
 Le-pe-laar.
 Tak-ke-dief.
 Klep-per-man.
 Ka-me-raad.
 Aan-ge-daan.

Wat voor dieren zijn hier op de plaats nog meer?

Sprinkhanen, aardwormen, haagdisen, kikvorschjes, hoor daar borrekikt 'er een, planthuizen, zijwormen, torretjes, rombouten, juffertjes, kappellen. Kijk, daar zit 'er een: ô! loop 'er eens heel zachtjes naar toe, en ziet dat gij ze vangt.

Kip, ik heb je! ô wat zijn haar vierkjes fraai gespikkeld!

Zie eens, hoe het in de spaansche zuring van goudhaantjes kriëelt.

ô Ja dat zijn lieve beestjes, ik heb 'er te huis in eene doos met zuigmammen. — He, Cornelis! daar vliegt een Ooijevaar, lepelaar, takkediëf. Hoor! hoor! hœ hij kleppert.

Ja, dat is een klepperman, die juist zulke lange spille beenen heeft als janneman; maar kameraad! moet gij niet naar huis? ik geloof dat het ruim tijd is.

Ja, ik ga mijn biezen pakken; anders vind ik mooi den hond in den pot.

Wacht, wacht, snaakje, ik ga zoo ver met u meé tot aan de stad. — Vaarwel, Janneman! vaarwel, vriend Cornelis! ik bedank u voor het vermaak dat ge mij hebt aangedaan.

Woorden van drie Lettergrepen.

Aard-bo-dem.	Gek-ker-nij.
Ak-ker-boew.	Ge-sneu-veld.
A-zijn-vat.	Go-che-laar.
Baard-scheer-der.	Grim-lag-chen.
Beeld-hou wer.	Ha-gel-bui.
Bal-ha-mer.	Hob-bel paard.
Be-twis-ten	Hoorn-bla zer.
Boom-snoei-er.	Hulp-mid-del.
Broe-der-moord.	In-boor-ling.
Buig-zaam heid.	Inkt-ko-ker.
Cier-lijk heid.	Jaar-ge-tij
Cij-fer-kunst.	Jou-ge-ling.
Doof-ach-tig.	Kab-bel-jauw.
Drie dub-bel.	Kar-ne-melk
Dru-ven-pers	Keu-ke-meid.
Eens-ge-zind.	Knip-schaar-tje.
Eeu-wig heid.	Lau-rier-blad.
Ernst-haf tig.	Let-ter-greep.
Faam-schen-der.	Lust-pri-eel
Flik-flooi-er.	Mar-mer-steen.
Fon-tein-bak.	Melk-em-mer.
Fut-se-lén.	Mos-ter-pot.
Ge-baar-den.	Mijn-del-ver.

Na-buur-schap.

Nood-druf-tig.

Oes-ter-schelp.

O-lijf-krans.

Ont-knoo-ping.

Oog-ap-pel.

Oor-log-schip.

Op-scher-pen.

Os-sen-huid.

Pa-rel snoer.

Palm-zon-dag.

Pa-pe-gaai.

Ploeg ij-zer.

Pop-pe-kraam.

Pries-ter-ambt.

Pij-la-ren.

Ramp-za lig.

Rog-ge-brood.

Rijg-ve-ter.

Scheeps be-stuur.

Schik-go-din.

Scho-tel-tjes.

Schruik-ro-ver.

Thee-kis-tje.

Tra-lie-werk.

Troe tel-kind.

Uit-bers-ten.

Uit-ge-veegd.

Uur-wij-zer.

Ven-ster-bank.

Vleesch hou-wer.

Vreug-de-dag.

Vuil-nis-hoop.

Waar-deer baat.

Wit-te-brood.

Woud-e-zel.

Wijn-a-zijn.

Zee-eng-te.

Zoen-of-fer.

Zuur-dees sem.

Zweet-drop-pel.

Zwet-se-rij.

C

Woorden van vier lettergrepen.

Oot-moe-di-ge	Aal-moe-se nier.
On-der-da-nig.	TA-man-del-boom.
Vor-de-rin-gen.	Arg-lis-tig heid.
Ka-bou-ter-tjes.	Bab-be-laar-ster.
On-der-zoe-ken.	Boe-ken-ka-mer.
Let-ter-zet-ter.	Bur-ger-va-der.

Willem Wij zijn uw ootmoedige en onderdanige Dienaars, lieve Vader en Moeder! Wij moeten u wat nieuws vertellen: ziet eens, wij hebben twee Schellingen van onzen waarden Meester gekregen, om dat wij zulke goede vorderingen maken

Vader. Wel kleine Kaboutertjes! dat verblijd ons van harte. Kom willem en kareltje! laat mij eens onderzoeken, waarin die bestaan: ik zal ieder eenige woorden laten spellen, en bij elke fout die gij begaat, moet gij een schrapje op de tafel zetten en die dan de minste streepjes heeft zal een boek met groene lintjes hebben, en daar bij nog twee schellingen in den spaarpot.

Kareltje. Dat is gedaan Vader lief!

Vader. - Spel dan deze woorden eens willem: vorderingen, kaboutertjes, onderzoeken, aalmoesnier, amandelboom, arglistigheid, babbelaarster letterzetter, boekenkamer, burgervader.

Willem. He, Vader! dat zou ik wel gaarne willen worden.

Vader. Is het waar Willem? wel zulks is niet eens zoo onmogelijk, maar dan moet gij braaf oppassen u op de deugd toeleggen, en veel verstand zoeken te verkrijgen; misschien wordt gij dan nog wel met den tijd tot dien trap van eer verheven.

XXIV. L E S.

Ci troen-boo-men.

Cla-ve-cim-baal.

Dag-re-gis-ter.

Drink-be-ker-tje.

Dwin-ge lan-dij.

Ei-gen-zin-nig.

E-ve-na-ren.

Ex-ter-op-gen.

Fa-bel-ach-tig.

Flik-ke-rin-gen.

Fran-je-ma-ker.

Gaa-w-die-ve-rij.

Ge-nees-kun-de.

God-ge-leerd-heid.

Haag-ei-ke-bosch.

Hand-schoen-ver-wet.

Vader. Nu, kom aan Jonge lief! spel maar voort, en let wel op het geen gij zegt: want anders zal de prijs u gewis ontsnappen.

Willem. Citroenboomen, clavecimbaal, dagregister, Drinkbekertje, dwingelandij, eigenzinnig, evenaren, exteroogen. Zijn dat oogen zoo als ik heb Vader?

Vader. Wel neen, kleine maloor! dat zijn een soort van wratten of eelt, dat veeltijds aan de teenen komt, door het te sterk knellen der schoener.

Willem. Fabelachtig, flikkeringen, franjemaker, gaauwdieverij, geneeskunde, godgeleerdheid, haageikebosch, handschoenverwer.

Vader. Mis, mis, Willem! drie fouten teeken aan knaapje! ik vrees, ik vrees, dat de kans voor u zal verkeken zijn, bij aldien gij met opletten der zijt.

In-ge-kan-kerd.
Jagt wa-ran-de.
Jon-ge-ling-schap.
Ju-weel-zet-ter
Kas-tan-je-boom.
Kin-der-ka-mer.
Kra-ke-lin-gen.
Land bou we-rij.
Lek-ker-bek-jes.
Len te bloe-men.
Mis da di-ger.
Mos sel-schel-pen.

Naal-de-ko-ker.
Ne-vel ach tig.
No ten dop pen.
Oe-fen-scho len.
On-ge-no-digd.
Or-gel-pij-pen.
Pa-rel-snoe-ren.
Pot-aar-de werk.
Pries-te res-sen.
Re-de neer kunst.
Re ken ka-mer.
Rijs ten-brij-pap.

Willem. Ingekankerd, jagtwarande, jongeling-schap, juweelzetter, kastanjeboom, kinderkamer, krakeelingen ó Karel'tje! was de bakker zoo goed, ons daar eens een volle mand van te brengen, ik weet niet wat ik dien fiiven man wel doen zou.

Karel'tje. Ja Willem! of wij dan ook te gast zouden gaan! mij dunkt, ik at de geheele mand leeg.

Vader. Nu kleine snapper, beliest 't u voortegaan

Willem. Landbouwerij, lekkerbekjes, lentebloemen, misdadiger, mosselschelpen.

Vader. Dat gaat vrij wel, Willem! nu is 't uw beurt, Karel'tje spel gij deze volgende woorden eens

Karel'tje. Naaldekoker, nevelachtig, notendoppen, oefenscholen, ongenoodigd, orgelpijpen, parelsnoeren, potaardewerk, priesteresfen, redeneerkunst, rekenkamer, rijstenbrijpap.

Vader. Lust gij die wel Karel'tje? zoo ik mij niet vergis, meen ik wel eens gehoord te hebben dat dit u geliefast kostje is.

Karel'tje. Ja, Vader lief! dat is ook zoo; ik zou al mijn speelduiten daar wel voor geven.

Vader. Nu, als 'gij zoet zijt, beloof ik u, dat gij die van avond zult eeten.

XXVI. L. E. S.

Scha-duw-ach-tig	Wa-fel-ij-zer.
Scheeps-tim mer-man.	Wen-tel-teef-jes.
Spin-ne wiel-tje.	Wijn-gaard ran-ken.
Sui-ker-koek-je.	Ij-voor-wer ker.
Trom-mel-fla ger.	Ij-hoof dig-heid.
Trouw-be-lof te.	Zak-ke-dra-ger.
Uur-werk-ma-ker.	Zol-der-ge-welf.
Ver-we-rij-en.	Zuig-lam-me-tjes.
Vo-gel-van-ger.	Zwa-vel-stok-ken.

Karelje. O Daar ben ik recht verblijd over! nu zal ik mijn les nog beter spellen! schaduwachtig, scheepstimmerman, spinnewieltje, suikerkoekje, trommelslager. Dat ben ik Vader hoor den nieuwen tamboer maar eens! rom, rom, dom, slaat de trom! Trouwbelofte, uurwerkmaker, verwe-rijen, vogelvangere, wafelijzer, wenselteefjes, wijngaardranken.

Vader. Hou, hou, rammelaar! dat zijn weder twee fouten, zet op twee schrapjes.

Karelje. Ijvoorwerker, ijhoofdigheid, zakke- drager, zoldergewelf, zuiglammetjes, zwavel- stikken.

Vader. Laat ons nu eens zien hoe veel fouten gij eik hebt, een, twee, drie, vier, vijf, zes, zeven, acht, negen, tien, en Willem heeft 'er ook tien, dat is beide evenveel; ik kan u dus geene belooning geven gij moet het in de volgen- de les nog eens hervatten en met vernieuwden moet naar den prijs dingen

Karelje. Ik ben daartoe volkomen gereed, Va- der geeft maar woorden op, die gij belijft.

XXVIII. L E S.

Woorden van vijf en meer Lettergroepen.

Aan-ge-le-gen-heid.	Cij-pres-boom-bla-de-ren.
Al-ma-nak-druk-ker.	Di-a-mant-slij-pe-rij.
Af-go-den-die-naar.	Doods-been-der-huis-je.
Af-grijs-lijk-he-den	Dro-gis-te-rij-en.
A-zijn-kan-ne-tje.	Dui-vel-be-zwe-ri-ge.
Beurt-ver-wis-se-ling.	Dui-ven-ci-je-ren.
Brood-bak-ke-rij-en.	Eb-ben-hout-bee-men.
Be-teu-ge-ling-en.	Echt-vel-bin-te-nis.
Bij-teen-ge-roe-be-nen.	E-je-fants-ta-den.
Clave-cim-ba-len.	En-ge-len-scha-ren.

Willem. Het is mijn beurt, Karel-tje! ik ben daar even ook de eerste geweest.

Vader. Ja, kom aan, Willem! nu moet gij deze bovenstaande woorden noch eens achter elkanderen spellen en ze vervolgens lezen.

Willem. Aangelegenheden, Almanakdrukker, afgodendienaar, afgrijselijkheden, aziijnkannetje, beurtverwisseling, broodbakkerijen, beteugelingen, bijeengeropenen, clavecimbalen, cijpres-boombladeren, diamantslijperij, doodsbeenderhuisje. Zoudt gij daar wel in willen zijn karel-tje!

Karel-tje. Wel, wat is dat dan voor een huisje Willem?

Willem. Daar bewaart men de beenderen van doode menschen, men noemt het op sommige plaatsen ook wel het krekelhuis.

Karel-tje. O Neen! neen! ik ben veel liever bij de levenden, dan in zulk een akelig verblijf! maar lees nu maar voort.

XXVIII. L. E. S.

Fak-kel-dra-ge-ren. Is-ra-ë-li-ten.
 Fon-tein-wa-te-ren. Je-ne-ver-boom-en.
 Ge-slacht-te-ke naar. Ka-toen-druk-ke rij.
 Gods-las-te-rin-gen. Kin-ne-bak-sla-gen.
 Gui-chel-spe-le-res-sen. Klein-ge-lo-vig-he-den.
 Ha-ne-kam-me-tjes. Krijgs-toe-rus-tin-gen.
 Ha-ze-wind-hon-den. Kunst-oe-fe-nin-gen.
 Hei-lig-doms-pries-te-ren. Lan-taarn-ont-ste-ker.
 Heu-vel-be-wo-ners. Lin-ne-we-ve-rij-en.
 In-dach-tig-ma-kin-gen. Lus-te-loos-he-den.

Willem Drogisterijen, duivelbezweeringen, duiven-eieren, ebbenhoutboomen, echtverbintenis, elefantstanden, engelen-scharen, fakkel drageren, fontein wateren, geslacht rekenaar, godslasteringen, guichet spelesesen, hane kammetjes, haze windhonden, heiligdomspriesteren, heuvelbewoners, indachtigmakingen, israëlieten, jeneverboomen, katoendrukke rij, kinnebakflagen.

Karelste. Wat zijn dat Willem?

Willem. Wel, onnoozele jongen! weet gij niet wat dat zijn? Voel, dat is 'er een Karelste!

Karelste. Ai! gij geef mij een' slag dat mij de tanden klapperen.

Willem. Ja, jongen lief! neem het niet kwalijk; een kinnebakslag komt gemeenlijk wel wat harder aan dan men gemeend had. Kleingelovigheden, krijgstoerusting, kunst oefeningen, lantaarnontsteker, linneweverijen, lusteloosheden.

XXIX. LES.

Maag-den-schen-de rij.   Op-per-be-vel heb-ber.
 Mid-del-ma-tig-heid.   Pe-ke-l-ha-rin-gen.
 Mui-ze-ze-lin-nen   Pen-ne-ko-ker-tje.
 Maan-s-ver-dui-ste-rin-gen.   Pop-pen-kra-me rij.
 Na-tuur-kun-di-gen.   Pa-ra-dijs-ap-pe-len.
 Nood-druf-tig-he-den.   Raads-ver-ga-de-rin-gen.
 Noord-oos-te-win-den.   Re-de-ka-ve-ling.
 Ooi-je-waars-nes-ten.   Scherp-zin-nig-he-den.
 Oor-logs-be-hoef-ten.   Sla-ven-han-de-laar.
 O-ver-groot-va-der.   Struik-ro-ye-rij-en.

Vader. Ik ben zeer wel over u voldaan, Willem! nu is het uw beurt Karel-tje. Kom aan knaapje! de bovenstaande woorden moet gij ook eerst spellen, en dan die les wederom lezen.

Karel-tje. Maagdenschenderij, middelmatigheid, muizelinnen, maansverduisteringen, natuurkundigen, nooddriftigheden, noordoostewinden, ooijsvaarsnesten, oorlogsbehoeften, overgrootvader, opperbevelhebber, pekelharingen.

Vader. Wel Karel-tje is dat hakkelen! zoo zoudt gij wel haast gelijk de haring in den pekel blijven zitten.

Karel-tje. Pennekokertje, poppenkramerij, paradia'sappelen, raadsvergaderingen, redenkaveling, scherpzinnigheden, slavenhandelaar, struikroverijen. — Ó Wat wordt mijn keel droog en hees van zulke lange woorden; — geef mij toch eerst wat te drinken, anders kan ik niets meer lezen.

Scha-duw-ach-tig-he-den. Ver-af-ge-le-gen-heid.
 Te-gen-wer-pin-gen. Wa-ter-mo-le naar
 Tijd-re-ken-kun-digen. West-noord-wes-te-wind
 Tij-tel-bla-de-ren. Woord-oor-sprong-lijk-heid
 Uur-wij-zer-kun-digen, Ij-zer-sme-de-rij-en.
 Ver-ef-fe-nin-gen. Ziels-ont-roe-ving-en.
 Voor-tref-fe-lijk-heid. Zin-ver-ruk-kin-gen.
 Vrien-den-maak-tij-den. Zand-lo-per-gla-zen.

Vader. Kom, kom, lustig Karel-tje! pas nu toch mooi op; gij ziet wel, het gaat om den prijs.

Karel-tje. Schaduwachtigheden, tegenwerpingen, tijdrekenkundigen, tijtelbladereu, uurwizerkundigen, vereffeningen, voortreffelijkheid, vriendenmaaltijden, verafgelegenheid, watermolenaar.

Vader. Nu rammelt gij zoodanig Karel-tje, dat ik u waarlijk niet verstaan kan, ik vrees ik vrees!

Karel-tje. Ik zal het wat langzamer doen. West-noordwestewind, woordoor-spronglijkheid, ijzer-smederijen, zielsontroeringen, zinverrukkingen, zandlooperglazen. — & Daar ben ik moe van!

Vader. Tel nu eens, Willem! hoe veel stee-pjes gij hebt.

Willem. Een, twee, drie, vier, vijf.

Vader. Nu gij, Karel-tje!

Karel-tje. Ik heb 'er ook zoo veel Vaders, een, twee, drie, vier, vijf.

Willem. Neen bedrieger! gij hebt er twee-gesmokkeld, gij hebt 'er zeven. Laat ons nog eens overtellen: een, twee, drie, vier, vijf, zes, zeven; ziet gij nu wel smokkelaar!

Vader. Foei! gij moet uw Broertje niet schelden, en gij, kleine jongen! gij moogt nooit jokken. Daat Willem? hebt gij een fraai boekje? genoemd, *de Catechismus der Natuur*, van den schranderen MARTINUS. — Wil ik nu die twee schellingen maar aan uw broertje geven?

Willem. Ja, Vader, ik gun dien armen jongen ook wat.

Karelhje. Wij bedanken u zeer, lieve Vader! en wij beloven u dat wij altijd braaf zullen oppassen.

XXXI. L. E. S.

Lees- Oefeningen.

Vader. Ziet Gerritje daar ginder dat huis wel?

Gerritje. Ja, Vader, dat hardsteenen huis, met eene breede stoep en zwart hek, en een fraai balkon of uittek van voren.

Vader. Zouden Gerritjes kleine handjes zulk een heerlijk gebouw wel maken kunnen?

Gerritje. Wel neen, Vader! maar als ik groot was, zou ik dat mogelijk wel kunnen doen, zoo ik geholpen wierd, en de kunst geleerd had om huizen te bouwen.

Vader. Maar ziet Gerritje de verkwikkelijke zon wel schijnen?

Gerritje. Ja, Vader! 'er is niets zoo aangenaam, en verrukkelijk voor mij; ik ben altijd zoo vrolijk en vergenoegd, zoo dra ik de zon maar zie.

Vader. En wat ziet Gerritje 's nachts in de lucht?

Gerritje. De maan en sterren. Semtijds schijnt

de lieve maan zoo helder in mijn bedje, dat ik gemakkelijk zou kunnen zien te lezen.

Vader. Zoudt gij de hemel-lichten wel maken kunnen?

Gerritje. Neen, Vader! hoe zou dat voor mij mogelijk wezen?

Vader. Maar, zou misschien niet eenig ander mensch die kunnen maken?

Gerritje. Ik geloof niet, Vader! dat alle de grootste kunstenaars in de wereld daartoe in staat zouden zijn.

Vader. Wel, wie zou die heerlijke hemel-lichten dan gemaakt hebben?

Gerritje. Onze lieze Heer, en niemand anders.

Vader. Moet God dan niet veel grooter, wijzer en magtiger zijn dan een sterweling op aarde?

Gerritje. Ja, Vader! dat is niet genoeg uit te drukken.

Vader. Zoo is het ook, mijn lieve Kind! Gods Almacht is zoo groot als onbegrijpelijk, wanneer wij overwegen, dat Hij al het geschapene uit een volstrekt niets heeft voortgebracht.

YXXII. L. E. S.

Lees- Oefeningen.

Gerritje. Gaan wij haast eten, Moeder? het is reeds twee uur geslagen: mijn maag zegt mij dat het ruim erenstijd is.

Moeder. Hebt gij al weer honger, Gerritje?

Gerritje. Ja, Moeder, ik zal van middag ma-

kelijk eten; want gij weet wel dat ik van den morgen niet ontbeten heb.

Moeder. Maar, Gerritje! denkt gij nu en dan wel eens aan het goede dat gij geniet, en van wien gij dagelijks dat eten krijgt, zoo als kool, wortelen, aardappelen, enz.

Gerritje. Van u, Moeder! en ook van Vader, die zoo goed zijn, mij dat gedurig te bezorgen.

Moeder. En van wien krijgen wij al dat eten?

Gerritje. Van Jan, den groenman: want die komt immers alle morgen met zijn groente schuit hier aan den wal, en beschikt u alles wat gij noodig hebt.

Moeder. En hoe komt 'er die aan?

Gerritje. Die haalt het uit zijn land, geloof ik, want ik zie hem alle dagen, met een schuit vol van buiten komen.

Moeder. Regt zoo, klein hartedief! maar zeg mij nu eens, hoe komt het toch op het land?

Gerritje. Ik denk dat het daar groeit, even als de mûes in onzen tuin.

Moeder. Ja dat hebt je wel gevat; maar, zeg mij eens, of gij ook niet denkt dat het daar van zelfs groeit?

Gerritje. Neen, lieve Moeder! door den regen, en door dat de zon het verwarmt, en den grond vruchtbaar maakt.

Moeder. En van wie komt de regen?

Gerritje. Van onzen lieven Heer

Moeder. En wie laat de zon schijnen, Gerritje?

Gerritje. Ook onze lieve Heer, Moeder! want die bestuurt alles in deze wereld.

Moeder. Is Hij dan niet goed op ons?

Gerritje. O Ja Moeder! God is onuitsprekelijk goed en weldadig over ons en alle menschen.

Moeder. Wat moeten wij dan doen, Gerritje?

Gerritje. Hem gehoorzamen en lief hebben, want al die mij goed doet, ben ik altijd verplicht van harte te beminnen en hoog te schatten.

XXXIII. L E S

Lees- Oefeningen.

Moeder. Gerritje, ziet gij dat stukje vleesch wel? hap 'en eens in. — Wel hoe vindt gij het beste maat?

Gerritje. O Dat is lekker, Moeder!

Moeder. Waar is dat van daan, Gerritje?

Gerritje. Van het Koetje, dat ik zoo dikwijls heb hooren loeijen, als ik met Vader naar het veld ging.

Moeder. Waar leeft het Koetje van?

Gerritje. Van het gras, Moeder, dat onze lieve Heer laat groeije in de weide, waarmee de dieren zich voeden.

Moeder. Maar, als nu onze lieve Heer geen gras of iets liet groeijen?

Gerritje. Dan zouden wij niets te eten hebben. — De koetjes, schaapjes, en andere dieren, zouden dan ook niet leven kunnen; maar van honger en gebrek moeten omkomen.

Moeder. En als gij eens niets te eten had?

Gerritje. Dan zou ik ook van honger moeten sterven, Moeder!

Moeder. Moeten wij dan niet alles van onzen lieven Heer ontvangen?

Gerritje. Ja, Moeder! alles wat wij bezitten; krijgen wij van den Hemel.

Moeder. Maar, wil hij ons dit altijd geven?

Gerritje. Ja, Moeder! als wij onzen lieven Heer daar maar gedurig om bidden.

Moeder. En als Gerritje bid, wat moet hij dan doen?

Gerritje. Mijne oogjes toehouden en handjes zamen leggen; eerbiedig en aandachtig zijn, zoo lang ik met bidden bezig ben.

Moeder. Dat is regt zoo, mijn kind! doe dat altijd, dan zult gij Moeders beste jongen zijn, en God, die de zorgvuldige en mildadige Onderhouder van alles is, zal u, mijn waarde kind! ook voeden en rijkelijk zegenen, mits gij altijd zijnen heiligen naam met eerbiedigheid aanroept.

XXXIV. L E S.

Lees- Oefeningen.

DE VERPLIGTING DER KINDEREN AAN HUNNE OUDERS.

Vader. Wel, Betje, weet gij wel dat gij dezen nacht zulk een aardig lief Broertje gekregen hebt?

Betje. Neen, Vader! mag ik hemeens zien? ik ben 'er zoo nieuwsgierig na.

Vader. Ja wel, zie daar, daar is hij: maar raak hem toch voorzigtig aan, want gij ziet wat een teer wichtje het is.

Betje. Och! wat is dat een aardig schelmpeje! — laat mij met dat kleine kabouterkje wat spelen

Vader. Dat kan niet zijn; want hij kan op zijne voetjes nog niet staan.

Betje. Daar mijn klein schurkje! hebt gij een poppetje. Hoe is dat, Vader! dat kleine dreumesje houdt zijne handjes zoo stijf toe, dat ik ze niet durf open breken? Ik zal u al mijn speelgoed geven; is dat naar uw zin? spreek dan, zoetertje! — of kunt gij mij met uwe kleine oortjes nog niet hooren? — noem mij eens Betje! — Betje! — wilt gij niet spreken, klein deugnletje?

Vader. Wij moeten hem dit nog leeren.

Betje. Och, Vader! hij schreit! misschien zal hij honger of pijn hebben — Kom, ik zal eens een goede boterham voor hem gaan halen.

Vader. Wel, Betje! daar zou dat kleine schepfeltje nog niets aan hebben, want hij heeft immers nog geene tandjes om brood of ander voedsel klein te kunnen maken; maar uwe lieve Moeder zal hem aanstonds de borst geven, dan zal hij ten eersten ophouden.

XXXV. L E S.

Lees- Oefeningen.

Vader. Maar, Betje! weet gij wel dat gij ook zoo klein geweest zijt, als gij heden uw broertje ziet?

Betje. He, Vader! is dat waar? — heb ik dan ook de borst gehad, en hebt gij mij ook moeten leeren loopen en spreken?

Vader. Ja, lieve Kind! wij hebben dikwijls nacht en dag met u getobd, onze rust en vermaak voor u opgeofferd, alles aangewend wat uw geluk en welzijn kon bevorderen; en nu ontvangt gij nog dagelijks van ons al wat gij noodig hebt

Betje. Ô Waarde Vader! Ô lieve Moeder! wat zijt gij goed, dat gij altijd zoo veel zorg en liefde voor mij gehad hebt: hoe zal ik u dat ooit kunnen vergelden?

Vader. En nogtans doet gij somtijds uwen Vader verdriet aan, en zijt uwe waarde Moeder ongehoorzaam.

Betje. Ik zal het nooit meer zijn lieve Ouders! ik wist niet, wat gij al voor mij gedaan hadt, maar nu gij mij hebt aangetoond, hoe veel zorg gij voor mij gedragen hebt, zal ik daar voor altijd zoeken dankbaar te zijn.

Vader. Let wel op de zorgen die wij voor uw broertje zullen aanwenden, en zeg dan bij u zelve: heb ik aan mijne Ouders ook zoo veel moeite gekost; hebben zij voor mij ook zulk eere tedere liefde en onafgebroken zorg gehad: wel, hoe moet ik hen dan niet lief hebben, en alles doen wat mij geboden wordt?

XXXV. L E S.

Lees- Oefeningen.

DE PLIGT EENS KINDS.

Moeder. Lieve KOOSJE! weet gij wel wat een goed kind is?

Koosje Ja, Moeder, dat altijd gehoorzaam is en geen kwaad doet.

Moeder. Dat is zeer wel geantwoord. ik zal u eens zeggen, wat een goed kind al doen moet: hij moet GOD vrezen, en altijd eerbiedig zijn, als hij onzen lieven Heer bid, of in zijn woord leest, en nooit zijnen naam misbruiken; hij moet altijd de waarheid spreken, nooit met zijne makers twisten of hen mishandelen; hij moet al verder zijne lieve Ouders en Meesters gehoorzamen, en hunne bevelen nauwkeurig betrachten.

Koosje. Doe ik dat niet, Moeder lief?

Moeder. Wel, Koosje! daar durf ik niet volkomen ja op zeggen; want gij zijt somtijds wel eens stout, en dikwijls zoo hoofdig, dat gij niet doen wilt 't geen men u zegt; dit nu meen ik veel eer 't echte kenmerk van een boos en ongehoorzaam, dan van een goed en beminlijk kind te zijn. Doch ik zal het hier thans bij laten, en in de volgende les, u de overige pligten voorschrijven, die een kind behoort waarteneemen, om mer de daad den voortreffelijken naam van een goed en braaf kind waardig te zijn.

D

XXXVII. L E S.

Lees- Oefeningen.

Moeder. Laat ons nu voortgaan, Koosje? gij hebt ongetwijfeld grooten lust om dat te hooren?

Koosje. Ja, Moeder, ik ben er zeer begerig naar; want ik wensch met al mijn hart een goed Kind te worden, en van mijne tederghelste Ouders niet alleen, maar ook van andre menschen geacht en bemint te zijn.

Moeder. Nu, lieve jongen! luister dan wel toe: een goed Kind moet naarstig naar school gaan, en op straat met geene slechte jongens spelen, nog zich hoogmoedig tegen zijne makkers gedragen; maar altijd beleefd en vriendelijk omtrent alle menschen zijn, zoo wel jegens eenen bedenaar als eenen persoon van aanzien. Voor 't overige, moet hij zijnen tijd met geene kinderachtige beuzelingen of verderfelijke uitspanningen doorbrengen; maar zich bevlijtigen, om dien toe eer van zijnen goeddoenden Schepper te besteden, en door vlijtig leren, zulke kundigheden zoeken te verkrijgen, die hem een behoorlijk bestaan verschaffen, en aan zijnen evenmensch nuttig kunnen zijn. Zie daar, Koosje! de voornaamste pligten van een goed Kind; als gij die met oplettendheid en nauwkeurigheid na komt, zal u schepper u zegenen en gij gelukkig op deze wereld zijn, 't welk hij aan alle genoorzame kinderen belooft heeft.

XXXVIII L E S.

Lees- Oefeningen.

OVER LE WREEDHEID JEGENS DE INSECTEN.

Vader. Lieve Willem! alhoewel gij dagelijks met uwen Neef Hendrik verkeert, zie ik met blijdschap dat gij zijn afschuwelijk voorbeeld niet volgt; maar zijne wreedheid tegens de Insecten of bloedlooze diertjes, verfoeit, en daar van een afkeer hebt.

Willem. Ja, waarde Vader! ik kan niet aanzien hoe hij alle dagen Vogelnesjes stoort, en de jonge lieve Vogeltjes dood nipt, zelfs breekt hij de eijertjes aan stukken, en haalt 'er de kleine diertjes uit, die dan aanstonds sterven.

Vader. Foei! welk een wreed en onbarmhartig Kind! hij verdiende, daar voor streng gestraft te worden.

Willem. Ik zal u nog meer zeggen, Vader! Gisteren, toen ik met hem in den tuin wandelde, ving hij zoo veel vliegen als hij maar betrappen kon en vermaakte zich met haar de pooten en vierken uit te rukken, en eindelijk verpletterde hij ze in een papier, om, zoo hij voor gaf, daar door allerlei fraaije figuurtjes te hebben.

Vader. Welk een wreedaard! dit schrikverwekkend verhaal tref mij tot in 't binnenste, en deze snoode bedrijven gaan alle ondeugt te boven. Ik heb een afguzen, mijn waarde zoon! van zulk een barbaarsch vermaak, en geloof, dat deze onnozele Schepselen even zulk eenen graad van smerte gevoelen als wij menschen zouden doen, wanneer wij op

gelijke wijze wreeddaardig gefolterd wierden. Dit, mijn lieve Willen, kunt gij gemakkelijk beseffen, als gij eens eene van pooten en vlerken beroofde vlieg met opmerkzaamheid beschouwt, en gade slaat, hoe zij door duizenderlei ronddraaiingen en omwentelingen, de wreedheid haars moordenaars tracht te ontkomen; terwijl zij door hare vruchteloze pogingen, en haar klagend gegons, duidelijk de kenmerken des *Doodsangst* uitdrukt deze gevoeligheid der dieren kan mijn lieve Willem, ook in een Duitzenbeen-ontdekken, welke aangeraakt zijnde, terstond inkrimt: het welk men ook ziet aan een Slak, die eenig leed aangedaan wordende, oogenblikkelijk hare horens binnen haar huisje terug haalt. En eene Spin, gepijnigd zijnde, krimpt zich der mate in een, dat men haar waarlijk voor dood zou houden, 't welk vooral een kenteeken van hare vrees en gevoeligheid aanduidt. Ja, mijn waarde Kind! ik verzeker u, dat een onschuldig Insect, met voeten vertreden wordende, even zulk eenezwaare pijn ondervindt, als eertijds enen verpletterden Simson moet gevoeld hebben.

Willen. Ik staa verwonderd over 't geen gij mij zegt, Vader! en heb nu nog veel grooter afkeer om ooit een diertje, dat mij geen kwaad doet te pijnigen. Maar zeg mij eens, Vader lief! mag men ook wel Vliegjes of andere beestjes in een Spinneweb gooijen, en zich verlustigen met die diertjes daar in te zien vechten en worstelen?

Vader. Neen, lieve Willem! dit staat ons ook niet vrij. Wij moeten even zoo min de dieren in de strikken hunner vijanden brengen, als hen met eigen handen op eene onmedogende wijze van hunne natuurlijke vrijheid en het dierbaar leven berooven.

Willem. Maar, lieve Vader! moet ik mij aan

maar laten plagen, en steken zonder dat ik een Insect mag dooden?

Vader. Neen, Jonge-lief! dat is mijne meening niet, ik wil u alleen doen begripen, dat wij geen onnozele diertjes, welke ons in 't minst niet beledigen noch eenig nadeel doen, mogen ombrengen of hun op eene ontaarde en wrede wijze van eenige hunner ligchaamsdeelen berooven. Immers, zijn wij het niet, die hun 'dierbaar leven schonken; dus kunnen wij het hun dan ook niet benemen, zonder den Hoogstwijzen en Almachtigen Formeerder der Natuur die hun alleen het aanzijn gaf, in zijne luisterrijke werken der Schepping, schandelijk te beledigen. Neen, mijn tedergeliefd Kind! toch deze gewigtige onderrigting ter harte, zoo zult gij een medelijdend gemoed in u omdragen, en uwe tedere ziel zal, van uwe vroegste jeugd af aan, verbaar voor een liefderijk medogen zijn, terwijl u gewis niets zoo beminnelijk in de oogen Gods en der menschen maken zal, dan de uitoefening van een gevoelig en medelijdend hart vooral omtrent uwe elendigen en veeltijds allerbejammerenswaardigsten Mede-mensch.

Will.m. Ik bedank u hartelijk, mijn heilzookende en tederbeminde Vader! voor al de wijze lessen en nuttige vermaningen die gij mij met zoo veel liefde en tederheid hebt voorgesteld: ik zal al mijne kinderlijke vermogens inspannen, om daar uit nuttige leeringen te trekken, en wensch onophoudelijk de woorden uwes monds te gedenken. Mij dunkt, ik gevoel een inwendig verlangen naar dat tijdstip waarin ik de pligten van gehoorzaamheid, liefdadigheid, aandoenelijkheid en andere deugden meer zal kunnen uitoefenen.

HET GELUKKIGE KIND.

Ben ik geen gelukkig Kind,
 Van mine Ouders teer bemind,
 Die alles mij bezorgen?
 'k Heb al 't geen dat ik begeer:
 Kleedren speelgoed en nog meer,
 Eten iederen morgen.

'k Ben van alle zorgen vrij,
 'k Leef vergenoegd, gerust en blij,
 En slijt mijn tijd met leeren;
 's Avonds door het spelen moe,
 Ga ik naar mijn bedje toe
 En leg mij in de veeren.

Dank zij U, Goeddoende God!
 Dat Gij mij dat heilrijk lot
 Op aarde hebt gegeven!
 Och! leer mij U dankbaar zijn,
 Tot ik voor uw' troon verschijn,
 Om eeuwig daar te leven!

DE KINDERLIEFDE.

'k Bemin mijn lieven Vader teder,
 Ik druk mij aan het Moeder hart;
 Zij minnen mij ook beiden weder,
 En hoeden mij voor ramp en smart.

'k Volg onbeschróond alom hun treden,
 Ik wandel met hun aan de hand,
 Ik spring en huppel, 'k ben te vreden,
 Zij noemen mij hun liefste pand.

Heb ik somtijds iets kwaads bedreven,
 't Berouwt mij rasch, en vrees voor straf;
 Die mij mijn Vaderlief mogt geven,
 Brengt mij welhaast van de ondeugd af.

Ach! waarde Vader! lieve Moeder!
 Leeft lang tot Koosjes diepe vreugd;
 Bemint en zijt mij tot een hoeder,
 In mijne teedere Kinderjeugd.

D E

N A A R S T I G H E I D .

Naarstigheid wordt hoog geprezen,

Luiheid van elk een veracht;

't Lange slapen moet men vreezen,

Wijl het ons berooft van kracht,

Ik Haat een lui en radzig leven,

'k Wil met vlijt mijn' tijd besteen,

En mijne Ouders blijdschap geven,

Door het vliên van nietigheên,

Dan, dan zal mij elk beminnen,

Ouders, Meesters; ó wat vreugd,

Voel ik in mijn hart van binnen!

Volg mij hier in lieve Jeugd!

VERGENOEGDZAAMHEID.

Geen grooter heil is in dit leven,
 Den zwakken sterveling bereid;
 Niets kan de ziel meer vreugde geven,
 Dan ware vergenoegdzaamheid.

Bestormen ons de Zielsgevaaren,
 Fluks wendt het oog zich naar omhoog,
 En blijft op haren invloed staren,
 Tot dat zij daalt van 's Hemelsboog.

Verzet me, o' schoone op deze Weereld!
 Op dat uw kalmte mij omring',
 Zoo werde uw naam met roem bepereld,
 Ver boven Son- en Starrenkring.

D E T I J D.

Wie kân ô Tijd! u palen stellen?

Gij streekt steeds als een schijn voorbij;

Gij doet het all' ter neder vellen,

Dit leerden uwe rampen mij.

Ge ontroofde mij mijn dierbren Vader;

Mijn lieve Moeder sneedt ge ook af;

Mijn Broeders, Zusters, al te gader,

Vergaan in 't alvernielend graf.

Leer mij, ô God! mijn' tijd besteden,

In uwen dienst en tot uwe eer;

Doe mij ook eens een plaats bekleeden,

Voor Uwen Glorie-Troon, ô HEER!

HEIL - GROET

TER VERJAARING VAN EEN

GELIEFD KINDE

Welkom blijde Morgenstond!

'k Zie u aan de pup'ren kimmen,

In vollen schoonen luister klimmen,

'k Juich u toe met hart en mond.

Welkom blij Verjaargetij!

't Derde van mijn lieve Netje,

Die, als het kleurig Violetje,

Groeit, tot ware vreugd van mij.

'k wensch dat u de Alzegenaar,

Die u 't aanzijn heeft gegeven,

Lang zal sparen in het leven,

En u hoeden voor gevaar!

Geene bittere zielesmart;

Ziekte of onheil moet u drukken;

Alles moge u steeds gelukken,

Dat is de beê van 't Oud'ren hart.

Zijt gij in uw prille jeugd,
 Reeds met vlug verstand beschonken,
 Laat dit u te meer ontvonken,
 Tot leergierigheid en deugd.

Leef dus lang, tot 's Hoogsten lof,
 Tot ge eens met de Hemelingen,
 Eirdeloos zult mogen zingen,
 In het juichend Hemelhof.

BR A V E E N D E U G D Z A M E

K I N D E R J E N

ZIJNDE DE WELLUST HUNNER OUDEREN.

O W aarde Telgen! dierbre Panden!
 Hoe lieflijk streelt gij onzen zin:
 Hoe voelen we ons in liefde ontbranden,
 Wanneer ge ons toont uw wedermin.

Gij roept gestaag: mijn waarde Vader!
 Mijn dierbre Moeder! ziet uw Kroost! —
 Al huppelende komt ge ons nader,
 En noemt ons steeds uw heul en troost.

Straks strengelen zich uw teedere armen,
 Als zachte kluisters om ons heen;
 Wie zou zich uwer niet erbarmen,
 In ramp en smart of bang geweest?

Soms dartelt gij, mijn lieve Wichten!
 Met zoet geveel, op onzen schoot;
 't Moet alles voor uw liefde zwichten;
 Wie kent op aarde een heil zoo groot.

Welaan laat ons vereénigt deelen
 In uw vermaak, ó blijde Jeugd!
 En vrolijk met u zamen spelen,
 Dit is gewis de gulste vreugd.

Ja, 't zacht gestreel der poesle handjes,
 Uw zoet gesnap uw kindertaal;
 Uw tedere lonkjes, waarde pandjes!
 Verkiezen wij voor 't eelst onthaal.

Gaat dan steeds voort in uw vermaken,
 Doch dat die altoos schuldloos zijn;
 Wilt nimmermeer de deugd verzaken;
 Maar 't kwaden vliên, als zielvenijn.

Dan, dan zult gij gelukkig leven,
 De hooge-Goedheid zal, voorwaar,
 U voorspoed heil en zegen geven. —
Dit smaken we U, ALZEGENAAR!

~~DE LIEFDE~~

DE LIEFDE

TOT HET

VADERLAND.

Al ben ik maar een kind,

Tog wordt mijn Vaderland van mij op 't
 hoogst bemind;

Ik werd er in gebooren;

Ik heb 'er drank en spijs;

Ik mag 'er 't onderwijs

Van wijze meesters hooren.

Ik heb 'er ouders, vrienden in,

Die ik met al mijn hart bemin;

Ik kan 'er veilig wonen;

Dies zal ik dankbaar mij betoonen;
 En, worde ik eens een man,
 Zoo nuttig zijn voor 't land, als ik maar
 wezen kan.

D E

ZWALUWEN.

EENE VERTELLING.

Kees zou voor 't eerst naar school toe gaan,
 Maar was de stoep pas afgetreden,
 Of 't scheen, hij was niet wel te vreden;
 En bleef, het hoofd om hoog, een poos ver-
 wonderd staan.

Hij zag de Zwaluwen zoo heen en weder zwee-
 ven.

En zei, dat heet eerst regt op zijn vermaak te
 leven

Een man die zich op straat bevond,
 En Keesjes meening ras verstond,
 Trok hem, al lachend, wat ter zijden;

En zei: wel weetge niet, dat zij dit moeten
doen;

Zij vangen vliegjes, om hun jongen mee te voen;
Die anders honger moesten lijden.

Noemt gij dit slechts vermaak, neen Keesje! dat
is mis,

Maar weet gij wat hier ult voor u te leeren is?
Zij kunnen, door dit lustig zweven,

Aan u een voorbeeld geven,

Hoe men met vlijt en vreugd zijn werk verrig-
ten moet:

En dat het leelijk staat, als men 't gedwongen
doet.

Ik loop naar school, zei Kees: die les is ze-
ker goed!

